

TILPASSET IDRÆT OG BEVÆGELSE I SKOLEN

INKLUSION AF ELEVER
MED FYSISKE OG PSYKISKE HANDICAP
I IDRÆTSUNDERVISNINGEN

LEDELSESGUIDE

Ledelsens rolle

I idrætsfaget skal eleverne lære at indgå i alsidige, idrætslige sammenhænge, hvor det er centralt, at eleverne opnår kropslige færdigheder og viden om fysisk aktivitet samt oplever glæde ved og lyst til at udøve idræt i mange forskellige arenaer. Prøven i idræt skal afspejle elevernes udbytte af undervisningen i idrættimerne.

Dette gælder for *alle* elever – uanset forudsætninger.

Folkeskolen er forpligtet til at inkludere *alle* elever i alle skolens fag – herunder idræt - og tilpasse undervisningen til elevernes behov og forudsætninger. Med idræt som prøvefag er det blevet endnu mere klart, at fritagelse fra idræt kun bør ske i meget få tilfælde. Ambitionen skal altid være lige adgang og fuld deltagelse for alle elever i idrætsundervisningen gennem et inkluderende undervisningsmiljø.

Fuld deltagelse indebærer:

- at eleverne er fysisk og kropsligt deltagende;
- at eleverne er socialt deltagende sammen med andre elever;
- og at eleven er fagligt deltagende i læreprocesserne.

For nogle elever kan det dog være en udfordring at være fuldt deltagende hele tiden. Det er vigtigt at være opmærksom på, at elever med samme handicap eller diagnose ikke er ens og ofte kan have forskellige læringsforudsætninger. Eleverne møder verden og dens udfordringer på forskellige måder; med forskellige interesser og med forskellige måder at indgå i sociale relationer på.

Ledelsen har en afgørende rolle i at styrke den inkluderende idrætsundervisning. På næste side finder du fem konkrete bud på støttende tiltag, der kan være med til at sikre, at alle elever opnår lige muligheder i idræt. De fem punkter kræver ledelsesmæssig prioritering. Samtidig er det vigtigt at fokus på vedvarende synliggørelse, italesættelse og opfølgning.

Det kan fx være ved:

- at tage idrætsfaget op på personalemøder;
- at der bliver lavet idrætsfaglige netværksgrupper på skolen;
- at idrætsunderviserne bliver opfordret til kompetenceudvikling;
- og at den samlede forældregruppe bliver informeret om de idrætsfaglige prioriteringer.

Fem-punkts guide: Hvordan kan skoleledelsen understøtte inklusion i idrætsfaget?

Herunder er fem konkrete bud på, hvordan du som leder kan være med til at sikre, at alle elever opnår lige muligheder i idræt.

1) Idræt er et læringsfag	For at sikre at alle elever er fysisk, socialt og fagligt deltagende i idrætsundervisningen, er det vigtigt med stærk ledelsesmæssig opbakning til visionen: <i>"Alle har ret til at lære noget - ingen bør fritages - flere har behov for særlige hensyn"</i>
2) Prioritér idrætsfaget	Idrætsfaget er et vigtigt fag i skolen. Eleverne skal udvikle kropslige kompetencer og glæde ved idræt og bevægelse, der skal holde hele livet. Hvis alle elever – også dem der har handicap og særlig behov – skal lykkes i idræt kræver det fx, at idrætsunderviserne har tid til forberedelse, og at de har et indgående kendskab til klassen.
3) Styrk lærernes kompetencer	Idrætslærerne skal naturligvis være linjefagsuddannede. Derudover er det vigtigt, at lærerne løbende udvikler deres kompetencer. På www.tibis.dk kan lærerne blandt andet gennemføre et e-læringsforløb med særligt fokus på inklusion i idrætsfaget.
4) Styrk samarbejde mellem lærere og andre fagpersoner	Faglig udvikling sker blandt andet i samarbejde mellem idrætslærerne og andre fagpersoner. Det er vigtigt at prioritere tid og ressourcer til interne møder og diskussioner omkring idrætsfaget for at styrke en samlet forståelse, vision og handleplan. Hvordan kan lærere og pædagoger bedst skabe rammerne om en inkluderende idrætsundervisning – og hvordan bidrager andre ressourcepersoner på skolens pædagogiske læringscenter?
5) Inddrag forældre og eksterne ressourcepersoner	Elever er forskellige, og der findes utallige handicap og særlige behov at tage hensyn til. Elevens forældre kan ofte være en god ressource og samarbejdspartner til at tilrettelægge en inkluderende idrætsundervisning. Desuden kan nogle elever have adgang til ressourcepersoner som fx fysioterapeuter, ergoterapeuter m.fl., som kan inddrages i idrætsundervisningen.

Projektet *Tilpasset Idræt og Bevægelse i Skolen* har til formål at sikre alle elevers deltagelse i grundskolens idrætsundervisning.

TIBIS har særligt fokus på, hvordan idrætslærere kan imødekomme elever med fysiske og psykiske handicap.

Se mere på www.tibis.dk

Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring
Syddansk Universitet & UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole

Campusvej 55
5230 Odense M

Kontakt:
Søren Smedegaard
sosm@ucl.dk

TIBIS partnere

FIIBL, UCL, SDU, Videnscenter om Handicap, Parasport Danmark, Professionshøjskolen UCN, KOSMOS & Byskovskolen, afd. Asgård

